

Programteori

Maria Bergström, VR

2018-03-22

Program-

- Avgränsad verksamhet som har till syfte att lösa samhällsliga problem eller uppnå samhällsliga mål. Ordet program används i den internationella litteraturen och även i Sverige rörande mer avgränsad verksamhet för att uppnå måluppfyllelse.
- Kan både vara i projektform men också löpande verksamhet.

-teori

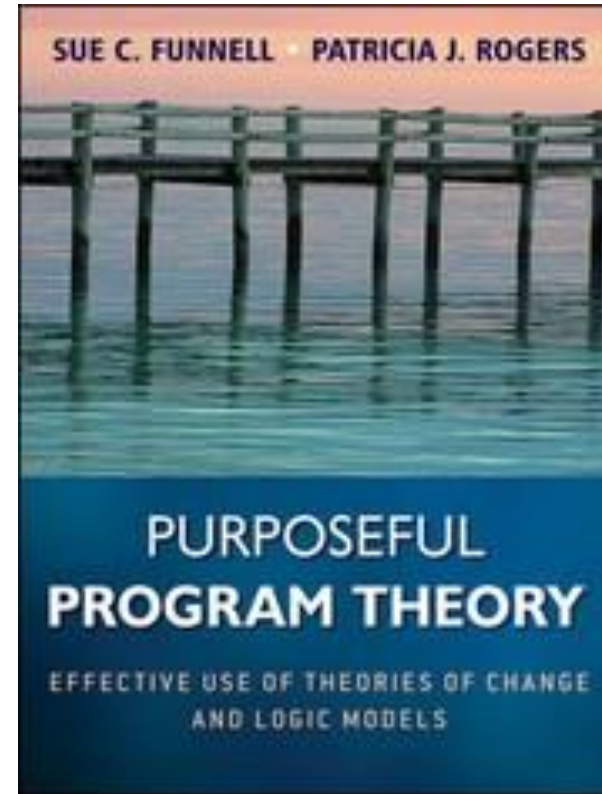
- Idé om vad en intervention, åtgärd, program ska åstadkomma för att uppnå önskvärd förändring.

Program theory- definition (Sue Funnel, Patricia Rogers)

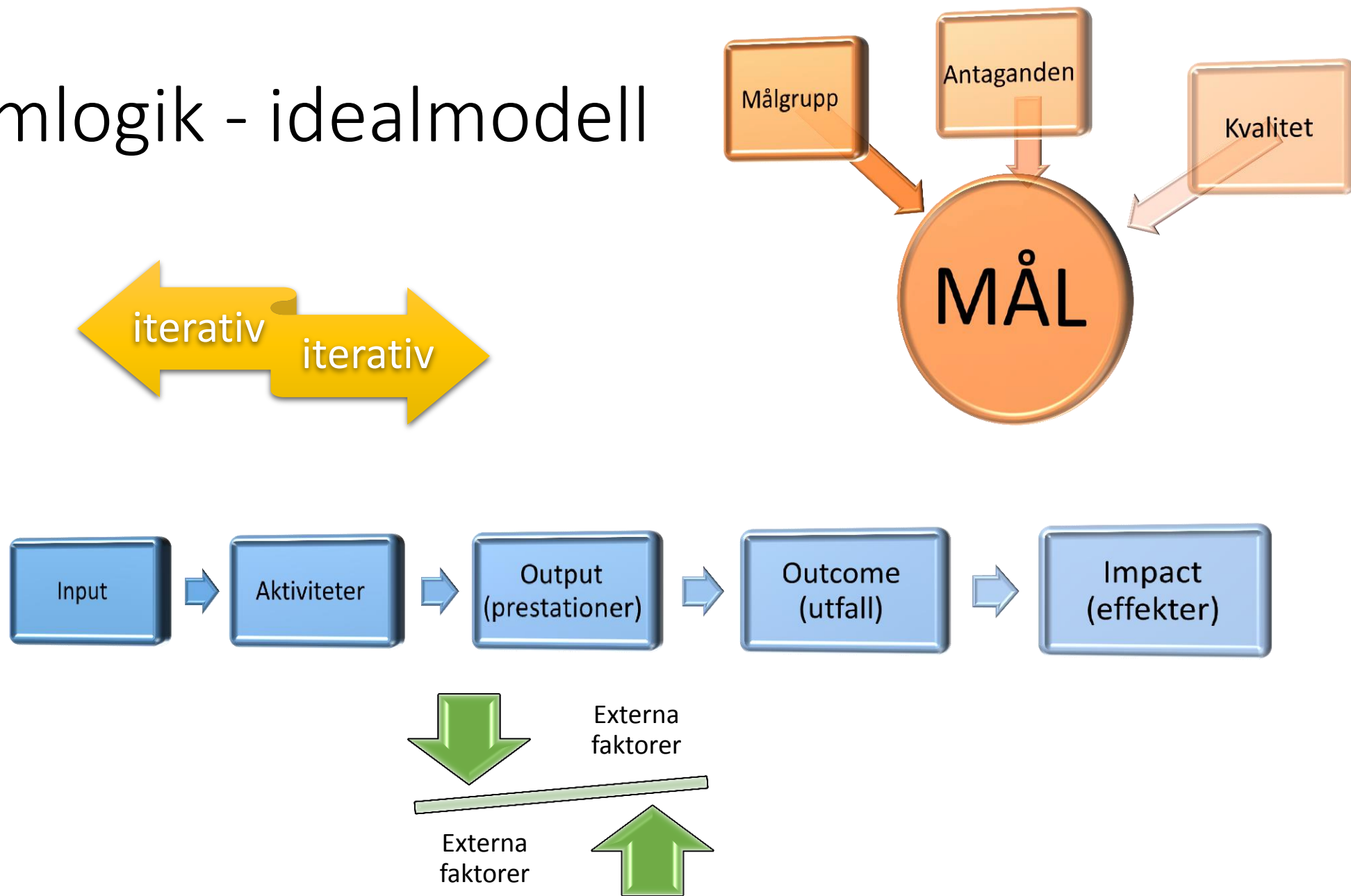
” A program theory is an explicit theory or model of how an intervention, such as a project, a strategy, or a policy, contributes to a chain of intermediate results and finally to the intended or observed outcomes.”

Theory of Change: central processes or drivers by which change come about for individuals, groups or communities.

Theory of Action: How programs or other onterventions are constructed to activate these theory of changes.

Programlogik - idealmodell

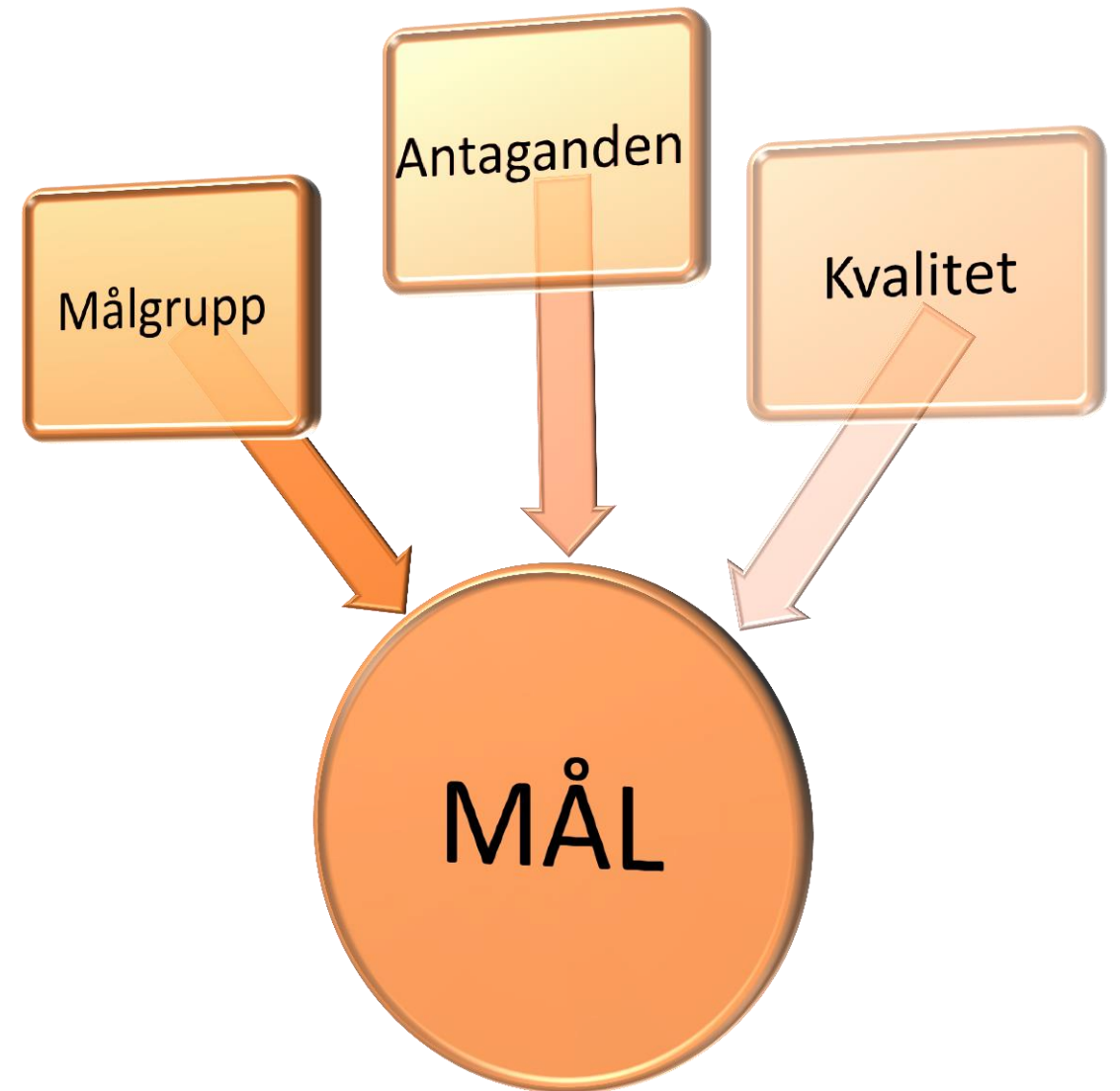
MÅL – centrala för en programteori

Övergripande mål, SMARTa mål, delmål

Målgrupp: Vilka/vad avses nås av åtgärden?
Vilka är intressenterna till åtgärden?

Antaganden: Vilka antaganden ligger till grund för satsningen/interventionen/åtgärden? Vilka antaganden har man gjort om målgruppens/målområdets beskaffenhet? Vilka antaganden har man gjort avseende mottagandet/genomförandet av åtgärden?

Kvalitet: Grad av måluppfyllelse, kvaliteten på åtgärden/interventionen. Åtgärdens/interventionens täckningsgrad, dvs. i vilken utsträckning ska målgruppen, målområdet nås av åtgärden?

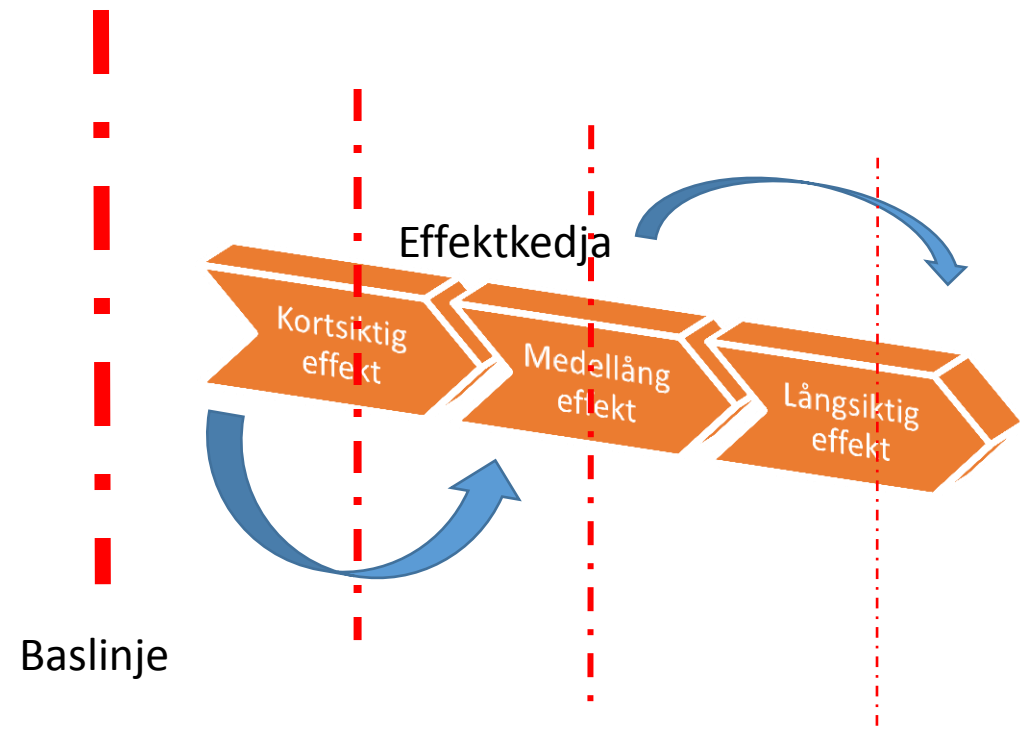
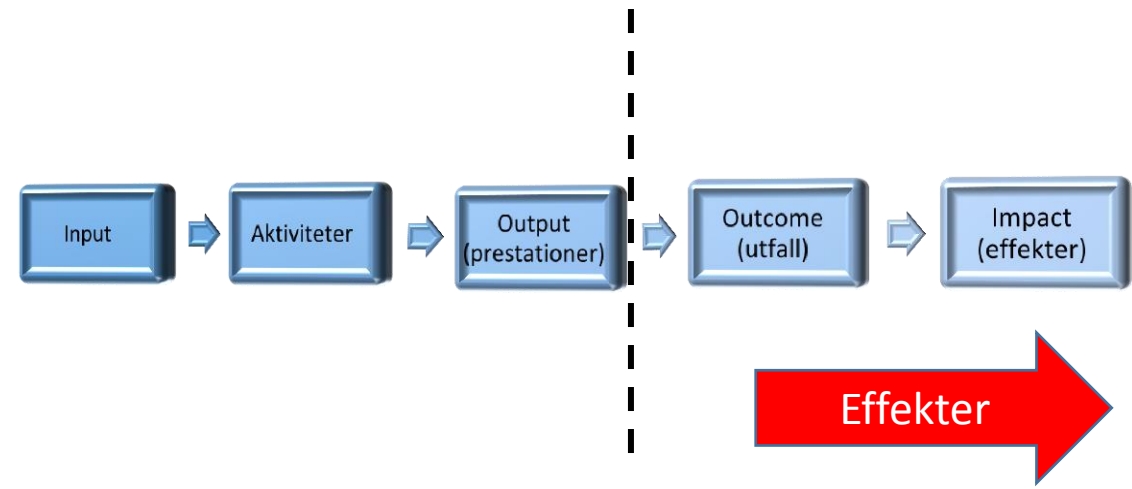
Förändringsteori

En kedja av effekter som behöver uppstå för att målet ska kunna nås.

Baklängestänk:

- Hur ser det ut när målet, strategin är uppnådd?
- Vad behöver hända för att målet ska uppnås?
- Vilka förändringar ska uppstå för att man ska veta att man är på rätt väg?
- Hur ska effekterna mätas? Behöver man göra en baslinje? Vilka mått ska ingå i en baslinje?
- Baslinje: data som definierar området som ska förändras.

Attribuering, kontribuering

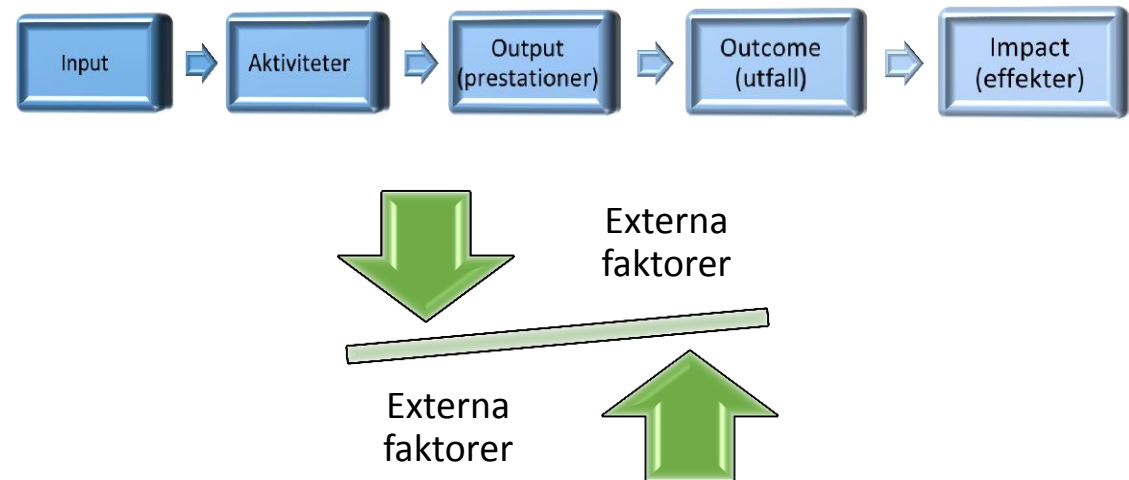
Externa faktorer

Positiva och negativa samtida händelser som påverkar interventionen och eller effektens förmåga att nå måluppfyllelse.

Tex. andra satsningar som samverkar med den åtgärd/intervention som avses med programlogiken.

Kända hinder som kan komma att behöva hanteras inom ramen för åtgärden/interventionens genomförande.

Hinder som uppstår efter att åtgärden/interventionen beslutats och påbörjats alt. genomförts och som inte var känt i planeringsskedet.

Verksamhet (Handlingsteori)

Planering, genomförande, uppföljning och utvärdering

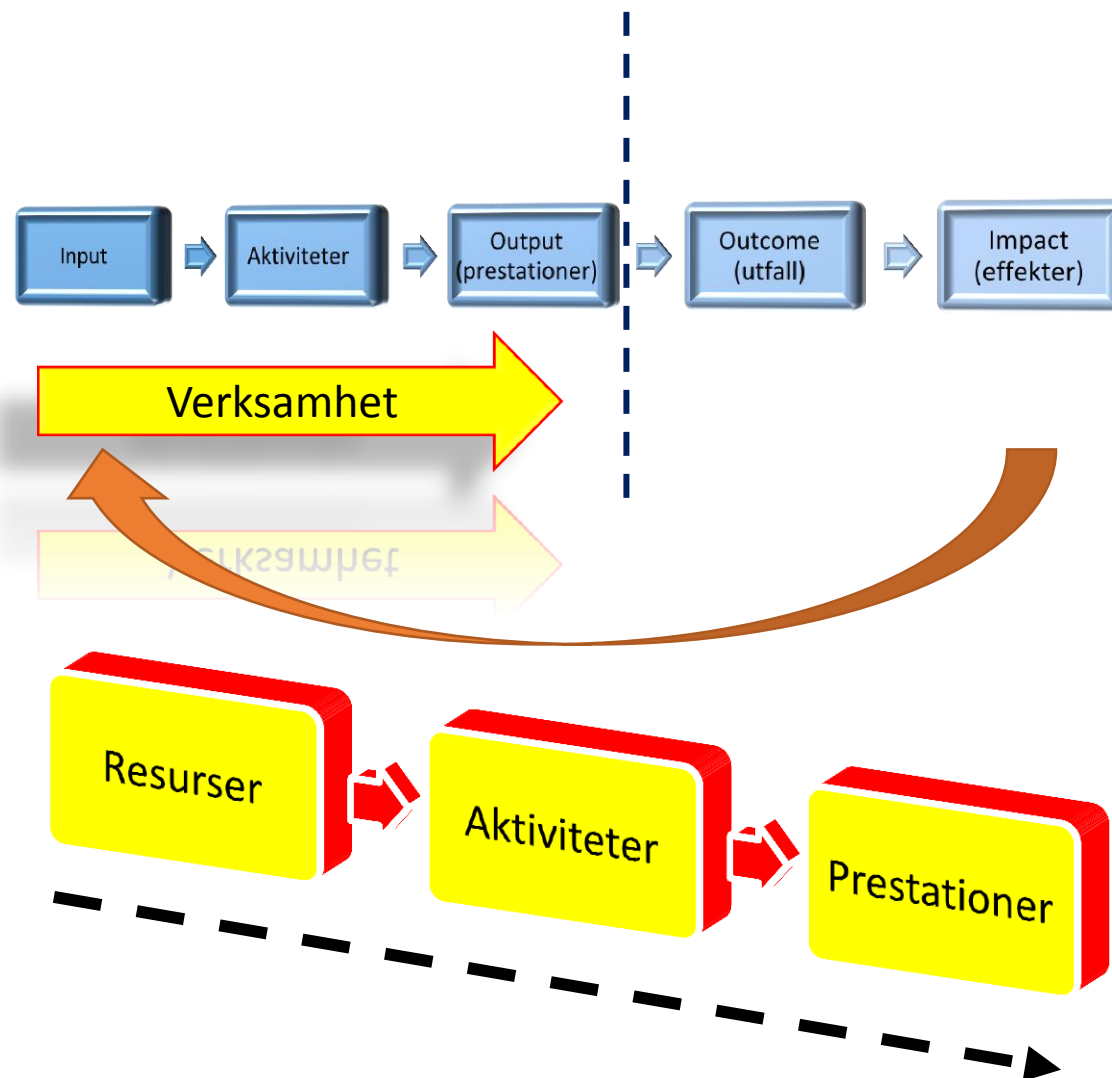
Sätta in interventionen i tid och rum, samt ange kvalitetsnivå som är önskvärd eller möjlig.

Definiera vilka resurser som finns eller krävs för att åstadkomma förändring.

Bedöma vilka aktiviteter som behöver genomföras för att åstadkomma förändring. Det handlar om hur åtgärden/interventionen ska utformas för att åstadkomma förändring. Etablera en baslinje.

Bedöma vilka som ska omfattas av de prestationer som genomförs för att åstadkomma förändring. Leverera åtgärd/interventionen.

Följa upp och utvärdera åtgärden/interventionen.

Utveckling av en programteori är en iterativ process

Programteori= programlogik + berättelse om sammanhang

Viktigt att den är förankrad hos berörda intressenter så att den kan anses baserad på och utgå från följande nyckelord:

Relevans

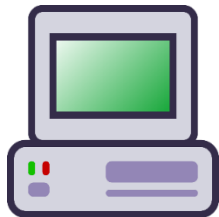
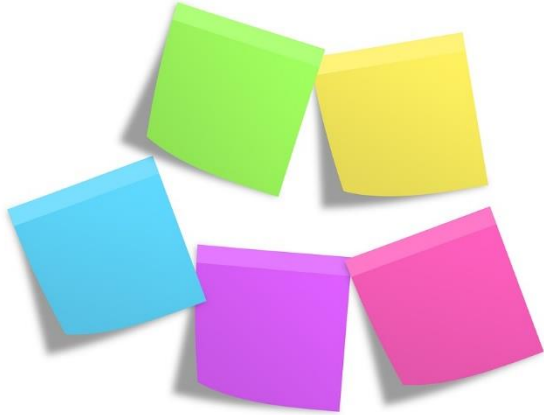
Transparens

Acceptans

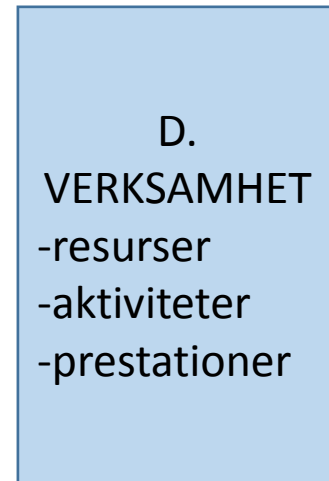

Hur gör man?

1. Använd post-it lappar

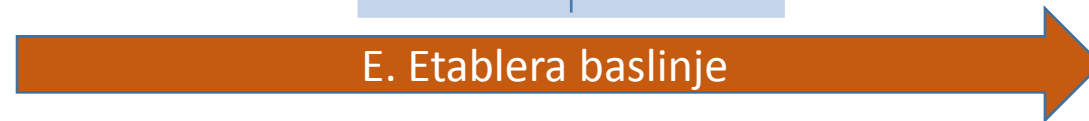
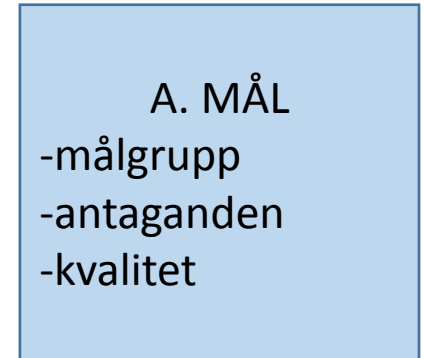
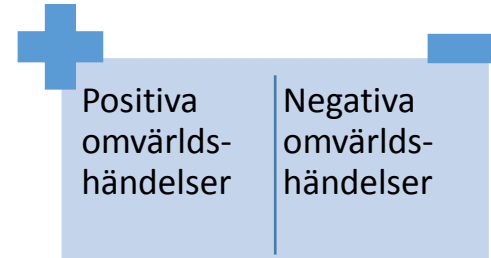
2. Använd en whiteboard, eller sätt upp ett papper på en vägg.
Rita några rutor som markerar:
MÅL, EFFEKTKEDJA, EXTERNA FAKTORER, VERKSAMHET

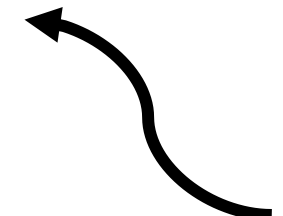
B. Effektkedja, effektmått

C. Externa faktorer

3. Rita pilar mellan det som hör ihop. Alt, använd post-it pilar.

4. Dokumentera. Överför resultatet från whiteboard eller motsvarande till ett digitalt format. Beskriv kontexten i vilken programlogiken verkar, dvs. ange det som är specifikt för varför målet, effekterna, och verksamheten är relevant för den tid som programmet pågår.

5. Förankra resultatet med berörda parter.

Utmaningar

Flera parallella mål

Målkonflikter

Oklar målhierarki

Svårt att hitta "rätt" nivå på programteorin

Svårt att skilja på aktiviteter och prestationer

Svårt att skilja på prestationer och effekter

Resurser inte anpassade efter ambitionsnivå

Använda programlogiken

utvärdering

uppföljning

planering

förankring

resultatstyrning

dialog

kommunikation

lärande

ansvarsutkrävande

återrapportering

Länkar och litteratur

<http://www.betterevaluation.org/>

<https://europeanevaluation.org/>

<http://www.theoryofchange.org/>

<http://www.eval.org>

<http://genuineevaluation.com/>

www.svuf.nu

<https://www.esv.se/utbildningar-och-seminarier/utbildningar/webbutbildningar/>

Purposeful Program Theory
Effective Use of Theories of Change and Logic Models
av [Sue C Funnell](#), [Patricia J Rogers](#)

The Logic Model Guidebook
Better Strategies for Great Results
av [Lisa Wyatt Knowlton](#)

Övning ger färdighet!

